

Utklipp av:

Haugesund Dagblad

7/3 45.

05-04-034

DEN GODE VEI.

Brev til Haugesunds Dagblad fra Eva Valentinsen.

Musikkrevyen «The Good Road» har siden Moralsk Opprustnings verdenskonferanse sist sommer i Caux i Sveits, hvor den var et av våpnene i kampen for inspirert demokrati, vært spilt i en rekke europeiske land.

Først kom det invitasjon til dr. Frank Buchman og en internasjonal cast om å bringe revyen til Tyskland. Invitasjonen var undertegnet av ministerpresidentene i 8 vest-tyske landsdeler.

Med støtte av de amerikanske og engelske militærmyndigheter dro 250 unge mennesker fra 28 nasjoner inn i Tyskland som vel er et av de triste bevis på menneskelig maktsyke. Det var ikke alle de grinende ruiner som gjorde mest inntrykk på meg, men håpløsheten i menneskene jeg traff og som så ut som de ikke hadde noe hjerte mer.

Tyskerne fikk svaret. Der finnes bare en ideologi som er over rase, over klasse, over enhver religion og derfor stor nok til å forene alle. Jesus har gitt oss den i sin bergpreken. Tysklands framtid formes ikke av det som skjer utenfra om noen måneder eller år, men av hvordan tyskerne lever i dag. Deres problem er ikke bare et økonomisk, men et moralsk. Det nytter ikke om vi eksporterer tonnevis av mat hvis vi ikke samtidig gir dem noe å tro på — en ideologi som ikke spør etter hvem som har rett, men hva som er rett. Dertil trenges forvandling av den menneskelige natur. Hvis vi ikke ønsker en ideologi som hensynsløst likviderer alle som er uenige er der bare en vei tilbake. Veien til enighet og fred går ikke gjennom konferanser, lover eller resolusjoner, men gjennom forvandling.

Ministerpresidenten for Würtemberg-Baden uttalte: «The Good Road» har gjort mer til å vinne det tyske folk for demokratiet enn noe annet siden krigen». Nå er tyskerne selv i full gang med å spille det industrielle stykke «Den glemte faktor» i Ruhr med en spesiell forestilling for universitetet i Bonn.

Ung Haugesunds-dame med i

M.R.O.-revy

«Vi søker å finne hva som er rett»,

sier Eva Valentinsen og forteller om «The Good Road».

— En nasjons problemer er en gjenspeiling av våre egne problemer. Hvis vi har et svar å gi oss selv, så har vi et svar å gi verden, sier Eva Valentinsen, som for tiden ferierer etter noen slitsomme måneder i arbeidet for Moralsk Opprussing.

— Hvordan kom De inn i denne organisasjonen? spør vi under et besøk i hennes hjem i Haugesund.

— Det er ingen organisasjon. Det er en bevegelse, en demokratisk ideologi som søkes satt ut i livet av mennesker fra alle verdens kanter.

— Men det må vel en eller annen administrasjon til?

— Hver sommer møtes statsmenn fra forskjellige land til konferanse, og her kommer alle fram med sine ideer. M.R.O. har grener i 52 land, og til konferansen i Caux siste sommer var det samlet 1300 mennesker.

— Det har vært skrevet så mye om konferansene i Caux. Fortell litt om Dem selv.

— Jeg reiste til Caux ifjor sommer, og siden har jeg vært med i musikkrevyen «The good road», som har vært spilt i Sveits, Tyskland, Holland, England og Skottland.

— Har De noen stor rolle i revyen?

— Nei, jeg er med i koret, eller «casten» som det kalles, og ellers arbeider jeg «back-stage», i kostymeteamet. Vår jobb er å stryke og holde alle kystymene i orden. Mellom 250

og 300 mennesker er med i revyen, så det er et ganske stort ensemble.

— Og mye å gjøre?

— Ja, det blir mange ganger å arbeide døgnet rundt når vi reiser fra sted til sted.

— Men De ser vel meget i de land dere besøker?

— I London så jeg for min del Hyde Park, — ellers blir det bare teatrene og hjemmene hvor vi er innkvartert, vi ser. Det er av den største betydning for arbeidet at vi bor privat, for på den måten kommer vi i kontakt med alle slags mennesker og kan lære deres forhold å kjenne. I det hele tatt søker vi å komme i kontakt med så mange som mulig på hvert sted vi besøker. Etter forestillingene går vi ut blant publikum og snakker med dem.

— Revyen har jo hatt voldsom suksess?



— Ja, og den har gitt nap til tusener av ulykkelige mennesker.

— Hva er ideen i dette kjempe-showet?

— Gjennomgangsfiguren er «Mr. Anyman», eller mennesket, som vi kunne kalle ham på norsk. Han møter alle livets forhold på sin vei, i familien, i fabrikk, på en farm, ved konferansebordet der materialismen sitter som president, på en bar med alle dens fristelser o.s.v. Tablåer vi set «den gode vei» som går gjennom mange land, og til slutt kommer «The new world scene» hvor koret opptrer i nasjonaldrakter fra alle verdens kanter. — Alt dette er ting folk kan forstå, og teatret har sin store betydning som opplysningsfaktor. Fra en scene kan man nå så mange flere enn fra prekestolen i en kirke.

— Får vi se «The good road» i Norge?

— Nei, foreløbig kommer den ikke til Skandinavia. Vi har fått invitasjon både til Paris og Rom nå, men det blir heller ingen ting av, for revyen skal filmes med det første. Den kjente regissøren Pascal har hjulpet oss med dette. Han er levende interessert og sier dette er en oppgave han har lett etter hele sitt liv.

— Hvor skal filmen tas opp?

— Sannsynligvis i Sveits. Det var meningen den skulle tas opp i Tyskland, men dette byr på for mange vansker. Nå venter vi spent på resultatet av omarbeidelsen av manuskriptet, og om vi blir i stand til å lage en fargefilm, som vi helst ville ha.

— Men De skulle jo fortelle om Dem selv?

— Personlig vil jeg si at jeg føle sliten av å tenke på alle de ting jeg ikke fikk gjort. Nå er dagen fullt besatt. Det gir en egen ro å ha en plan for dagen, og når all korrespondanse og ambisjon elimineres blir livet så meget rikere. Mennesker går foran ting, hva det så gjelder. Vi er samlet unge mennesker, og også mange eldre, fra 52 forskjellige nasjoner, og man skulle tro vi hadde vanskelig for å innrette oss etter hverandre. Men det viser seg at vi er like tross alt. Det fins alltid en vei ut av problemene når vi søker å finne hva som er rett og ikke hvem som har rett. Vi er jo alle like viktige som mennesker.

— Hvor lenge skal De fortsette i dette arbeidet?

— Til høsten har jeg vært med et år, som regnes som en slags trenings-tid. Så kommer jeg tilbake til Norge og vil fortsette arbeidet her.

— Når ferien er slutt, hvor går så turen?

— Til Sveits for å være med på filmatiseringen av «The good road». Vi gleder oss til filmen blir ferdig, så kan vi nå så mange fler med ideen. Her i Skandinavia er forresten det ideologiske skuespillet «Den glemte faktor» nå satt opp, og hadde sin Norgespremiere i Tønsberg i denne uken. I midten av mars kommer det til Kristiansand. Jeg håper så mange som mulig får se dette stykket, — det vil øke forståelsen av Moralsk Opprussings arbeid for en ny og bedre verden. —
Alexandra.

Utdripp av: Haugesunds
Dagblad 1/2 49.

«DEN GODE VEI»

Musikk-revyen som er et våpen i kampen for det sanne demokrati

Musikken er en herlig gave fra Gud. Opprinnelig er den en av de perler Han har gitt oss i sin grenseløse kjærlighet til alt som er vakkert og edelt. «Musikken er den kunststart som står sjelen nærmest.» Et menneske kan gjennom musikk gi sin sjel til dem som hører. Musikken er opprinnelig ren, en trang hos menneskene til å gi uttrykk for følelser som hjertet er fylt av. Det begynte med enkle slag på en tromme — og menneskene utviklet og laget instrumenter.

Musikken går rett til hjertet på mennesker som har strenger i seg — å oppleve musikk er en nådegave.

Toner gir uttrykk for indre følelser. De setter mennesker i stemning — gir opplevelse av glede, humor, frihet, kjærlighet, sorg, hat, mismot, sentimentalitet. Den kan ennå få tirret menneskenes urinstinkt, og virke seksuelt.

Fra de tidligste tider har musikken vært brukt ved kirkehøytider for å sjaape høytid.

Musikken er et av nåtidens viktigste våpen i kampen om ideologier. Ideologiens tidsalder krever at musikken går inn i et nytt spor. Den må begynne å brukes for de gode og riktige ideologier så vel som for hatets og fryktens. Nazistene brukte musikk til å skape stemning. I krigstjenesten er f. eks. marsjer et viktig ledd. Rytmen, en av de 3 viktigste hoveddeler musikken består av, kan virke eggende og krigshissende. Som de primitive kan komme i ekstase ved dumpe trommeslag, kommer soldatene til en viss grad i en slags stemning ved å marsjere etter musikken. Tyskerne, som er et meget musikalsk folk, elsker toner, og kan synge. Når de marsjerer gjennom gatene, kunne man ikke la være å beundre fiendens fengende toner. Hitlers ideologi hadde nær selret i Europa, og musikken spilte en meget stor rolle i propagandaen. Propaganda for en mindreverdige ideologi. Kommunistene nytter musikken meget effektivt. Man kan se plakater med svære røde bokstaver — det og det orkester spil-

ler — og noen få små opplysninger om hva som egentlig skal foregå. En av lederne for en av verdens beste musikk-skoler er en trent kommunist.

Musikken i en ideologis tjeneste — det er en ny vei — liksom de store genier åpnet nye veier for tonekunstnernes verden. Ordene og tonen, rytmen i en sang, kan uttrykke en ideologis plan og filosofi, og menneskene som utøver den — selve lidenskapen.

His Majesty's Theatre i London hadde nylig en ny musikalsk revy «The Good Road», den gode veien, som gjennom toner klart viste en ideologi som demokratiet har manglet. Den er enkel, det gjelder — ikke hvem som har rett, men hva er rett. I åpnings- og sluttscenen synger 250 unge mennesker fra hele verden — indere, burmesere, amerikanere, finner og nordmenn, fargete og hvite, sammen. De er et levende bilde på ideologien som kan forene i stedet for å splitte. Musikken og sangen er laget av mennesker fra alle verdensdeler, og forskjellige samfunns-

klasser. Inspirasjonen er et resultat av kjærlighet til menneskene. I orkestret finner vi dirigenten, forhenværende doktor i musikk ved Oxford universitet, en komponist og pianist fra Canada, som vekselvis spiller sammen med komponisten for musikken til det industrielle skuespill «Den Glemte Faktor», som nettopp har hatt premiere i Norge, Danmark, Frankrike, England, Sør-Frankrike og Tyskland. En ung, begavet mann fra Sør-Amerika sørger for effektene med triangler og visper — og jamen gnikker ikke ei ekte norsk fele sammen med den brogete internasjonale tonehær. Alle som spiller med i «The Good Road» har gitt opp egen karriere for gjennom teater og musikk å gi et svar som kan få de gamle, støvete demokrater til å leve igjen. Denne musikalske revyen har en lang og suksessrik turné bak seg, tvers over Amerika fra Canada til California. Ingen av skuespillerne er profesjonelle uten én som har oppgitt en strålende Hollywood-karriere. James Stuart sa etter at han hadde sett revyen: «Ta for Guds skyld ikke noen av oss profesjonelle med, det vil stinke helt opp i himmelen.» Fra Amerika dro revyen til Sveits, hvor de bl. a. spilte i Bern og Zürich. Operadirektøren i Bern uttalte at han aldri i sin opera hadde hatt en baryton som en av de unge skuespillerne i «The Good Road». Fra Sveits bar det til Tyskland, hvor revyen var blitt innbudt av medlemmene av den vesttyske regjering. Etter å ha sett revyen, sa Karl Arnold, minister-president for Nord-Rhein Westphalia: «Tyskland trenger en ny ideologi å bygge et demokrati på. Dette er den ideologi som kan bringe oss den moralske og åndelige helbred vi trenger i vår nasjon, og skaffe en virkelig basis for fred med andre nasjoner. Når verdens nasjoner søker den gode veien med overbevisning og pasjon, da tror jeg det er begynnelsen til

en ny verden.» Englands store navn på filmindustriens himmel, Gabriel Pascal, så revyen flere ganger og sa: «Dette er hverken profesjonister eller amatører — det er levende liv.» Og han fortalte at han ikke hadde kunnet sove på 3 netter etter den inspirasjonen denne musikkrevyen hadde gitt ham.

I en av sluttscenene ser vi mr. Anyman, herr hvem som helst, gjennomgangsfiguren, en desillusjonert soldat fra siste krig. Hvor er den verden han kjempet for. En hærske av unge mennesker kommer rasende inn — Amerikas ungdom — Amerikas framtid — som viser mr. Anyman at vi har noe å kjempe for — menn som Washington, Lincoln og Jefferson har vist veien, og de selv legger fram sitt program i toner, ord og med en fantastisk glød. Aldri har jeg sett en kjærlighetens ideologi som kjemper for å forene nasjonene, blitt uttrykt så sprudlende i festlige melodier. «Det er all right for Amerika,» sier mr. Anyman, «de har penger og makt, hva med de andre,» og med ett kommer sveitsere jodlende inn på scenen fulgt av Europas ungdom fra 10 forskjellige land, alle i fargerike, festlige nasjonaldrakter. De kommer som en levende enhet, den enhet som Europas demokratier lengter etter, men som aldri har blitt noen realitet. Vi har manglet en ideologi som kan forene. Disse unge har funnet en vei fordi de har sett hemmeligheten å finne et svar i sitt hjerte først, og så gi det videre til verden med humor, sang og musikk.

Musikken er fengende og festlig, skapt med ingen ringere baktanke enn å gi. Gleden i musikken kommer fra gleden i frie hjerter. «The Good Road» viser strålende hvordan musikken kan brukes som et sterkt våpen i kampen for en ideologi som demokratiet kan bygge på.

Lajla Fey.

„THE GOOD ROAD“ i Tyskland.

Moralsk Opprustnings ideologiske revy blir
mottatt med begeistring i München.

Av Dubois Moris, Jr. 1949

DET ER MED STOR forventning vi kjører gjennom Tyskland. Vi er sikre på at store opplevelser ligger foran oss. For et par timer siden passerte vi grensen. Mens vi ventet på passkontrollen, spurte jeg en ung amerikansk krigsveteran som sto ved siden av meg hvordan det føles å være tilbake igjen. Han var blitt såret i Normandie, og hadde senere vært med general Pattons tropper på stormløpet over Rhinen.

«FORRIGE GANG kom vi uten invitasjon», sa han leende. «Denne gang har tyskerne bedt oss om å komme — hele regjeringen for Nord-Rhinen — Westfalen, ministerpresidentene for Bayern og Württemberg-Baden, og representanter for Berlin og andre deler av Tyskland. General Lucius Clay og de britiske myndigheter har samtykket i besøket».

DET ER 260 AV OSS, og vi kommer fra 20 forskjellige land — den største gruppe sivilpersoner som har besøkt Tyskland etter krigen. Vi kommer fra Storbritannia, Amerika og Italia, fra Finnland og Burma, fra Syd-Afrika, Australia, Kanada og India. Det er til og med noen japanere med — de første som har be-

søkt Tyskland siden krigen sluttet. Vi har norske og hollandske frihetskjempere, og franskmenn fra Alsace, folk som fra barnsben av er blitt opplært i å hate og mistro tyskerne. Og side ved side med dem sitter en tidligere flyver fra Luftwaffe og en tidligere nasjonalsosialist. Nå er de begge i den nye frihetskampen som går på tvers av alle tidligere frontlinjer. Den omfatter industriledere og arbeidere, jurister og lærere, krigsveteraner og ungdom, et tversnitt av det demokratiske samfunn. Og alle er de blitt oppøvd i å være forkjempere for frihetens ideologi.

De fleste av dem spiller med i Moral Re-Araments revy «The Good Road», som de skal oppføre i de tyske byene vi skal besøke.

Ekspedisjonen startet for noen dager siden fra Caux-sur-Montreux i Sveits, hvor Moral Re-Arment i sommer har hatt en verdenskonferanse, som har vært besøkt av 5000 delegerte fra 50 land, derav 500 tyskere.

I FORRIGE UKE kom det et telegram til dr. Frank Buchman fra ministerpresident Karl Arnold på vegne av regjeringen i Nord-Rhinen-Westfalen med anmodning

om å sende teatergruppen til Ruhr «for å spre ånden og budskapet fra Caux i vårt land og derved hjelpe vårt folk til å få nytt håp og mot». Liknende oppfordringer kom fra ministerpresidentene Reinhold Meier i Württemberg-Baden og Hans Ehard i Bayern.

Så startet vi da fra Zürich lørdag 9. oktober 7.30 om morgenen i en bilkaravane som besto av ti privatbiler og 7 busser som var utlånt av sveitserne.

PÅ VEIEN TIL MÜNCHEN kommer vi til den gamle domkirkebyen Ulm. Over ruinene kneiser det høyeste kirketårnet i hele Europa med sitt rikt forsirede spir. I samme øyeblikk som karavanen svinger inn gjennom den bombeskadede byporten, begynner domkirkens klokker å kime for å kalle byens innbyggere sammen. Vi kjører gjennom ødelagte gater, forbi utbrente og bombeherjede hjem. Mange av oss ser nå for første gang på nært hold hvilke ødeleggelser en krig fører med seg, og det gjør et voldsomt inntrykk. Vi stanser på domkirkeplassen, hvor en menneskemasse er samlet. Byens fargrike flagg smeller i vinden. Fra det gotiske galleri over hovedinngangen til domkirken lyder trompeternes velkomstsinal.

Vi blir ført inn i kirken. Orgelet bruser. Borgermesteren holder en velkomsttale. Noen av gjestene sier et par ord. En ung fransk pike forteller på tysk at hun vil begrave alt hat og være med på å bygge en ny verden.

Mange er dypt beveget. For de

fleste av de tilstedeværende tyskere er dette deres første kontakt med utenverdenen siden krigen sluttet.

I MÜNCHEN blir vi møtt med like stor begeistring. 40 pst. av byen er helt ødelagt av bomber, og selv byens myndigheter er forbauset over borgernes beredvillighet når det gjelder å skaffe sengeplass.

Selv er jeg gjest hos en gammel adelsfamilie som nå deler sitt hus med fjorten andre personer. Den dagen jeg kom, hadde min vert nettop byttet bort en gammel jakke med et par bukser. Hans hustru strikker strømper for sin gamle far med garn som hun har byttet til seg mot noe porsellensservice. Jeg tar del i deres enkle måltider — poteter og ost til aftens, svart brød og kaffesurrogat til frokost. De lever på samme måte som tusener av andre. Men deres varmhjertede gjestfrihet tyder på at de ser vårt besøk som et symbol på at de igjen er opptatt i nasjonenes fellesskap.

DET STAR KØ utenfor Gärtnerplatz-teatret for å få billetter til våre forestilinger. Etter hva det er blitt meg fortalt, er det første gang det står kø utenfor et teater etter valutareformen. — Teatret, som et av de beste i hele Tyskland, er blitt stilt til vår rådighet av de bayerske myndigheter.

IFØLGE BYENS PRESSEFOLK samlet premieren det mest representative publikum som har vært samlet i München etter krigen. Alle reiser seg i begeistring mens ministerpresident Ehard taler fra sin losje. «Det er slik det bør bli», sier han om det han har sett på scenen. «Det er slik det kan bli, og det er slik det må bli».

Fra sin plass i teatersalongen reiser Ehards politiske motstander,

tidligere ministerpresident Wilhelm Högner seg og tilføyer: «Vi må legge våre politiske motsetninger bak oss og sammen bygge Tysklands fremtid i denne ånd». Tilskuerne trenger seg frem mot scenen for å få snakke med skuespillerne. Det er nesten midnatt før den siste forlater salen.

DE FØLGENDE FORESTILLINGER får samme mottakelse. Den katolske biskop Neuhäusler av Bayern taler etter matineen og statssekretær Dieter Sattler samme aften. Flere scener fra revyen ble filmet og hele forestillingen ble tatt opp på lydbånd for senere å bli sendt ut i radio. En amerikansk korrespondent fortalte meg i presseklubben at han hadde gått gjennom hele teatret fra amfi til orkesterplass og spurt alle de forskjellige — intellektuelle, arbeidere og andre — hva de syntes.

«De var begeistret alle sammen», sa han. Til tross for at forestillingene er på engelsk med bare sluttningssangen på tysk, ble tankene og kjernen i det hele forstått. «Dette er første gang tyskerne har fått se hva virkelig demokrati betyr», slutter han.

OVER ALT TRENGER vi tyske ledere som har deltatt i Caux og som har fått øynene opp for hva «inspirert demokrati» betyr. De fører det ut i praksis både i parlamentet og i fagforeningene. For tyskerne symboliserer ordet — «Caux», en ny livsform.

På veien til vårt neste mål, Stuttgart, får vi tak i siste nummer av «Stuttgarter Zeitung».

«Gå og hør på disse mennesker», skriver redaktøren. «De har funnet et svar på krigsfrykten og partistriden. De har funnet veien til lykken, «The Good Road», som fører ut av den materialistiske verden».